

Madencilikte taşeronlaşma Soma da ülkemize yaşatılan faciaya rağmen artarak devam etmektedir. 1978 yılında Devletçe işletilecek madenler arasında olması kabul edilen ve o yıldan bugüne kadar çeşitli yasal değişikliklere rağmen aranması, işletilmesi ve pazarlanmasının halen devlet eliyle yapılması gereken bor madenlerinin özelleştirilmesi gündemi hiç kapanmamıştır. 2000-2001 yıları arasında, o zamanki adıyla Eti Holding'e bağlı birçok maden işletmesinin özelleştirme süreçleri yürütülürken, Borların özelleştirilmesine dönük çalışmalar da başlamış ve o günden bugüne gizli, örtülü ya da açıktan devam etmiştir.

Dünya toplam bor rezervlerinin % 72'sine sahip olan, 2013 yılı Türkiye ihracat şampiyonları arasında ilk sıralarda yer alan, yaklaşık 2 milyon ton yıllık bor kimyasalları üretimi ile Dünya bor pazarının % 45-50'sine sahip olan bir işletmenin ve madenin uluslararası tekellerin ve sermayenin iştahını kabartmaması mümkün değildir. Ülkemizdeki meslek kuruluşları borun stratejik önemini zaman zaman yaptıkları basın açıklamaları ile kamuoyunun bilgisine sunarak borun devletçe işletilmesinin ülke yararı açısından önemini vurgulayarak bu konuda güçlü bir kamuoyu desteği sağlamışlardır. Maden Mühendisleri odası yaptığı basın açıklamasında;

"Yardımcı işlerin hizmet alımı yöntemiyle taşeron firmalara gördürülmesi şeklinde yürüyen tüm Kamu Kurumları'ndaki bildik fiili özelleştirme uygulamalarının yanı sıra, Eti Maden İşletmeleri 2840 sayılı yasaya aykırı olarak asıl iş olarak değerlendirilecek, Susuz Boraks üretiminin işletmesini de özel firma eliyle yaptırmıştır. Bu durumun yasal bir hale getirilmesi için 2012 yılında Meclise sunulan ve halen mecliste bekleyen 2840 sayılı yasada yapılmak istenen değişiklikle bor madenlerinin üretimi ve zenginleştirilmesinin ürünün mülkiyeti teşekkülde kalmak üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilmesinin önü açılmaya çalışılmaktadır.

Dünya'nın lider bor tedarikçilerinden olan Eti Maden İşletmeleri'nin ihracatı bugün Bandırma, İzmir ve İstanbul limanlarından gerçekleştirilmekte olup bu işlemlerin organizasyonu ve kontrolü buralardaki Lojistik Müdürlükleri vasıtasıyla yapılmaktadır. İzmir ve İstanbul limanlarından gerçekleştirilen ihracat miktarı bugün 1 milyon tonu aşmaktadır. Eti Maden İşletmeleri son aldığı karar ile 1 Ağustos tarihinden itibaren İstanbul ve İzmir Lojistik Müdürlüklerinin faaliyetlerini sona erdirmektedir. Bu nedenledir ki 1 Ağustos tarihinden sonra İzmir ve İstanbul limanlarından yapılacak ihracat işlemleri taşeron aracılığı ile yaptırılacak olup buralarda çalışan personelin diğer işletmelere gönderilecek olması nedeniyle maliyetler azalmayacak aksine taşerona aktarılacak kaynak nedeniyle artacaktır.

Bu hacimde ihracat gerçekleştiren bir kurumun ihracat işlemlerinin gerçekleştiği noktalarda birimlerinin olması

önemlidir. Bu noktalarda yürütülen faaliyetlerin kontrolü, organizasyonu ve yaşanan sorunların giderilmesi için personel bulundurulması zorunludur. Bu nedenle ileride dışarıdan hizmet alınarak bu hizmetlerin yaptırılması gerekecektir. Bu düzenlemenin kuruma ve ülke ekonomisine fayda, tasarruf vs. sağlamayacağı bir yana, oluşturacağı riskler ve kayıplar öngörülenden daha fazla olacaktır.

Düşünülen yasa değişikliği ve fiili uygulamalara bakıldığında Bor Madenlerinin özelleştirilmesi hizmet alımı yoluyla büyük oranda yapılmaktadır ve bu süreç tüm hizmetlerin bu şekilde yaptırılması yoluna doğru gitmektedir. İstanbul ve İzmir Lojistik Müdürlüklerinin kapatılarak bir süre sonra bu faaliyetlerin hizmet alımı yoluyla yaptırılması da özeleştirme sürecinin bir parçası olarak değerlendirilmelidir.”